

ÚVODNÍK

Dobré miesto pre...

V logu nášho mesta máme okrem písmena M, štylizovaného do tvaru srdca, aj slogan „Dobré miesto pre život“. Vždy je síce čo zlepšovať, ale veríme, že väčšina Malačanov považuje svoje mesto za miesto, kde sa dobre žije. Podľa rebríčka kvality života, ktorý zostavil Najvyšší kontrolný úrad, sú Malacky spomedzi 2924 samospráv celého Slovenska na 233. mieste. Poradie vzniklo kombináciou deviatich kritérií (demografia, ekonomická aktivita, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, bezpečnosť, životné prostredie, záujem o veci verejné, sociálna starostlivosť, kultúra). Rebríček je dostupný na www.mumap.nkusr.sk, odkaz KVALITA ŽIVOTA.

Potešilo nás aj hodnotenie hospodárenia samospráv podľa Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy INEKO. Tam sme medzi 141 mestami skončili na 34. mieste s piatimi bodmi (najvyšší počet je 6). Výsledky sú na www.hospodarenieobci.sk.

Keď sa v Malackách pozrieme na športoviská, ku ktorým onedlho pribudne Šport aréna, môžeme si povedať, že sú dobrým miestom pre šport. Keď sa pozrieme na okolitú prírodu, uvedomíme si, že Malacky sú dobrým miestom pre turistiku. Pri pohľade na škôlky, školy či CVČ zistíme, že Malacky sú dobrým miestom pre vzdelávanie. Keď si pozrieme ponuku kultúrnych podujatí, vychádza nám, že sú dobrým miestom pre kultúru. K tomu prirátajme obyvateľov s dobrým srdcom, prajných a ochotných pomôcť. Dôkazom je napríklad nedávna zbierka trvanlivých potravín pre ľudí v núdzi. Prajnosť môžeme prejavovať už onedlho, keď sa parkourista Esteban Malaga z Pohybovne zúčastní v Japonsku na majstrovstvách sveta. A ochotu pomôcť môžeme dokázať o pár dní – 18. novembra sa začína známy projekt Kolko lásky sa zmestí do krabice od topánok, ktorý pomáha osamelým seniorom.

Šport, kultúra, vzdelávanie, ohľaduplní a vnímaví obyvatelia – naozaj máme dobré miesto pre život.

L. Pilzová

Október – mesiac úcty k starším

Október sa už skončil. Priniesol krásne podujatia v našom meste, medzi ktoré zaraďujeme aj popoludnie pre seniorov. Mesto ho pripravilo pre tých skôr narodených v utorok 29. októbra práve pri príležitosti pripomenutia úcty k starším.

V úvode prítomných privítal primátor mesta Juraj Říha a vyjadril radosť zo spoločného stretnutia. Program otvorili tanečníčky zo Základnej umeleckej školy v Malackách, ktoré predviedli pásmo ľudových tancov z rôznych kútov Slovenska. Dychová hudba Malačané vyčarila seniorom úsmev na tvári a výbornú náladu vďaka skvelým moravským i záhoráckym pesničkám.

Na podujatie boli pozvaní zástupcovia všetkých klubov v Malackách

– Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenský zväz telesne postihnutých, Únia nevidiacich a slabozrakých na Slovensku, Združenie kresťanských seniorov Slovenska, OZ Zlatý vek, Zväz postihnutých civilizačnými chorobami Viktória, Asociácia hasičov na dôchodku Malacky, Kardioklub Malacky a Klub dôchodcov Malacky. Seniori domov odchádzali s úsmevom na perách a pozornosťou v podobe krásnych bordových ruží.

Všetkým seniorom z nášho mesta želáme, aby ich jeseň života bola plná slnka a farieb, tak, ako je slnečná a farebná aj aktuálna jeseň v našej prírode. K tomu želáme pevné zdravie a veľa krásnych chvíľ v kruhu rodiny či priateľov. **Text a foto: N. Jánošová**

Bohatú fotogalériu z podujatia si môžete pozrieť na facebookovom profile mesta.

Pietna spomienka 11. 11.

Celý svet si tradične 11. novembra pripomína pamiatku vojnových obetí, ktorých symbolom je kvet červeného maku. Pietna spomienka v Malackách sa začína o 10.45 h pri Pomníku padlých na Radlinského. Organizátor – Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska – srdečne pozýva širokú verejnosť. -red-

Oceňovanie darcov krvi

str. 2

Denný stacionár má 10 rokov

str. 3

Spomienky na fabriku Kablo

str. 5

Filatelisti sa už tešia na stovku

str. 6

Macejko má 15 rokov

str. 7

Šampiónky Andrea a Lola

str. 12

SALOME

K A R E L
K R Y L

Pásmo písní
Karla Kryla

pro zpěv, harfu, klarinet a kytaru
v úpravě Michala Vejskala

Pavel Batěk
zpěv

Barbora Plachá
harfa

Tomáš Kúgel
klarinet

Petr Šťastný
kytara

MALACKY

MCK - Spoločenský dom, Mierové nám. 10
Vstupné 15 € www.mckmalacky.sk

18. 11. 2024 o 19.00 h

Oceňovanie darcov krvi

Je dávno známym faktom, že krv je najvzácnejšou tekutinou. Bez nej nie je možný život a zatiaľ nie je možné vyrobiť ju v laboratóriu. Preto je dôležité, aby zdraví ľudia darovali krv, ktorá pomáha druhým. Je preto samozrejmosťou, že spoločnosť oceňuje darcov krvi.

Matka, mladý človek, dieťa, otec rodiny – ľudia, ktorých poznáme zo svojho okolia. Žijú vďaka tomu, že dostali krv od darcu. Inak by možno nemali šancu prežiť vážne zranenie či ťažkú chorobu.

Aj v Malackách každoročne oceňujeme darcov krvi. Tento rok dostalo ocenenia 13 ľudí z nášho okresu. Na slávnostnom podujatí v Spoločenskom dome si prevzali plakety a medaily, vypočuli si množstvo úprimných poďakovaní a od mesta dostali malý darček – voľné vstupky do plavárne.

V tomto období sa koná 30. ročník Študentskej kvapky krvi. **Cielom tejto kampane je osloviť predovšetkým prvodarcov spomedzi mladých ľudí. Kampaň trvá do 8. novembra.**

V rámci Prednostovej kvapky krvi v Malackách bola mobilná odberová jednotka na Gymnáziu na Ulici 1.

mája. Prišlo 46 darov vrátane prvodarcov. Krv napokon mohlo darovať 30 ľudí, čo predstavuje 13,5 litra krvi.

Oceňovanie darcov krvi na Slovensku sa začalo v roku 1960, pričom

Zlatá plaketa prof. MUDr. Jana Janského – ženy minimálne 30, muži minimálne 40 odberov

Jaroslav Bičan
Martin Kuník
Zuzana Mrkávková
Branislav Murárik
Milan Šimkovič
Zuzana Tomišková
Stanislava Vicenová

Diamantová plaketa prof. MUDr. Jana Janského – ženy minimálne 60, muži minimálne 80 odberov

Peter Halinár
Veronika Nemcová
František Šrank
Ján Vallo

Medaila prof. MUDr. Jána Kňazovického – ženy minimálne 80, muži minimálne 100 odberov

Ondrej Baláž
Miroslav Bellák

odvtedy ich bolo ocenených takmer 400-tisíc. Darcovia krvi dostávajú Janského plakety (diamantovú, zlatú, striebornú, bronzovú) a medailu profesora Kňazovického.

Bezpríspevkové darcovstvo je hrdinstvo. Krv je potrebná stále, preto výzva na darovanie je aktuálna celoročne. Ďakujeme všetkým, ktorí sa

s ostatnými podelia nielen o svoj čas, ale najmä darujú kúsok seba.

Informácie o darcovstve krvi:
Národná transfúzna služba SR –
www.ntssr.sk
Slovenský Červený kríž –
www.redcross.sk

-lp/-otano-

PÝTATE SA:

Je slovo *barina* spisovné?

V minulom vydaní Malackého hlasu sme uverejnili článok s názvom *S barinou pri Tescu by sa mala porátať drenáž*. Čitateľské ohlasy vyvolalo najmä slovo *barina*. I keď mnohí pripúšťajú, že sme na Záhorí a slovo *barina* je také naše, podľa nich nie je spisovné a v novinách by sa asi nemalo ocitnúť.

Na prekvapenie mnohých sa však slovo *barina* nachádza vo všetkých aktuálne platných slovníkoch slovenského jazyka vrátane kodifikačnej príručky Pravidiel slovenského pravopisu. Je to teda spisovné slovo, ktorého synonymami sú slová *kaluž* a *mláka*. I keď ho najviac počuť práve u nás na Záhorí, nejde o nárečový výraz, iba sme si ho obľúbili viac ako iní. A len pre zaujímavosť: poznáme aj odvodené prídavné meno: *barinný*. Použitie vo vete by mohlo byť takéto: „Po povodniach mám na záhrade stále taký *barinný* trávnik.“

-jh-

Pátranie po autorovi sochy

Tí, ktorí chodia do hotela Atrium (bývalý Záhoran) napríklad na obedy, pri vstupe do budovy zakaždým prejdú okolo jedného umeleckého diela. Radi by sme spoznali a zapísali jeho životný príbeh, avšak na to potrebujeme pomoc verejnosti.

Mestské centrum kultúry hľadá autora/autorku sochy, ktorá je umiestnená blízko vchodu oproti recepcii hotela. O tomto umeleckom diele toho zatiaľ vieme pramálo: patrí majiteľom hotela a nedávno podstúpilo obnovu pod taktovkou reštaurátora Jakuba Klecha.

Ak viete poskytnúť akúkoľvek užitočnú či zaujímavú informáciu o soche, prosíme vás, aby ste napísali na mailovú adresu museum@mckmalacky.sk, prípadne môžete zatelefonovať na číslo **034/772 2110** (pevná linka). Všetkým ochotným ľuďom ďakujeme.

-red-

VŠIMLI SME SI

Rampy v podzemnej garáži

V mestskej podzemnej garáži nedávno pribudli rampy pri vjazde aj výjazde. Mnohých vodičov to zaskočilo, pretože sa domnievali, že za použitie garáže sa už platí. Nie je to tak. Parkovanie v garáži je zatiaľ stále bezplatné a rampy sú súčasťou testovacej prevádzky. V rámci nej sa sleduje počet vozidiel, ktoré počas jednotlivých dní parkujú v garáži.

Dôležité informácie pre vodičov:

- parkuje sa zdarma,
- parkovacie lístky sa nevydávajú,
- priestor garáže je monitorovaný kamerovým systémom.

-red-

Výstava betlehemov sa začne 27. novembra

Ako sme už informovali, Výbor Združenia kresťanských seniorov Slovenska (ZKSS) v Malackách pripravuje na prelom novembra a decembra predvianočnú výstavu betlehemov. Prosíme verejnosť o zapožičanie svojich betlehemov. Zbierajú sa v piatok 22. novembra 2024 od 15.00 do 17.30 h a v sobotu 23. novembra od 9.30 do 11.30 h v knižnici (Mestské centrum kultúry, Záhorácka 1919, prízemie).

Ak máte doma pekný a zaujímavý betlehem a boli by ste ochotní požičať ho, budeme radi. Vítané sú malé, veľké, papierové, drevené, voskové či keramické. Nemusia byť vlastnej výroby.

Prosíme, aby ste si svoje betlehemy označili, pretože sa budú evi-

dovať. Výstava sa začne 27. novembra o 10. hodine a všetky vystavené betlehemy posväti kňaz.

Ďakujeme všetkým ochotným obyvateľom za dôveru a zapožičanie betlehemov.

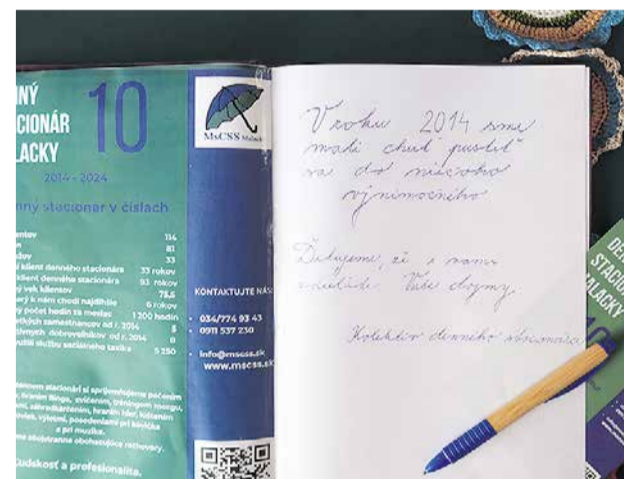
Výbor ZKSS v Malackách

Denný stacionár má 10 rokov

Jedna zo súčastí Mestského centra sociálnych služieb (MsCSS) – Denný stacionár – má 10 rokov. Symbolická oslava okrúhlych narodenín sa konala počas Dňa otvorených dverí v MsCSS. Stacionár je otvorený počas pracovných dní v čase od 7.00 do 17.00 h. Poskytuje sociálne služby a poradenstvo prevažne pre seniorov a ich rodinných príslušníkov v rôznych životných situáciách.

Denný stacionár ponúka svoje priestory a služby nielen pre seniorov, veď najmladší klient mal 33 rokov. Klienti stacionára majú zaujímavý program: raz pečú koláče, inokedy hrajú bingo alebo cvičia, pracujú v malej záhradke v areáli centra, chodia na výlety, trénujú si mozog

Služby denného stacionára sú tu pre ľudí s demenciou, pre osamelých seniorov, pre seniorov, ktorí potrebujú dohľad, pre ľudí, ktorí majú problémy s mobilitou či pre seniorov v náročnej životnej situácii. Najvernejším klientom denného stacionára je pán, ktorý ho navštevuje už 6 rokov.

10 rokov Denného stacionára v číslach

počet klientov	114
počet žien	81
počet mužov	33
najmladší klient	33 rokov
najstarší klient	93 rokov
priemerný vek klientov	75,5 roka
služba sociálneho taxíka	5 250x

rôznymi súťažami, hraním hier alebo lúštením krížoviek. A predovšetkým sa rozprávajú – pri kávičke a čaji, pri hudbe a pri besedách.

„V roku 2014 sme mali chuť pustit sa do niečoho výnimočného,“ hovorí riaditeľka MsCSS Melánia Galovičová. „Poskytujeme jedenást druhov sociálnych služieb a každá je niečím špecifická a potrebná v inej životnej situácii, ale denný stacionár je pre mňa predsa len ‚srdcovka‘. Možno preto, že som bola pri jeho zrode. Denný stacionár má po desiatich rokoch pevné miesto v štruktúre sociálnych služieb v Malackách a klienti k nám chodia radi. Myslím, že je to tým, že rešpektujeme každého človeka takého, aký je,

nesnažíme sa ľudí meniť, ale naopak: vyzdvihnúť ich kvality a individualitu. Som vďačná celému tímu pod vedením Adely Ondriskovej za ich profesionálny a ľudský prístup.“

Tím zamestnankýň Denného stacionára od jeho začiatkov až dodnes tvorili a tvoria:

Emília Strmenská (už v dôchodku),
Lubica Kratochvílová,
Jana Hrdlovičová,
Olga Milakovič
a Adela Ondrisková.

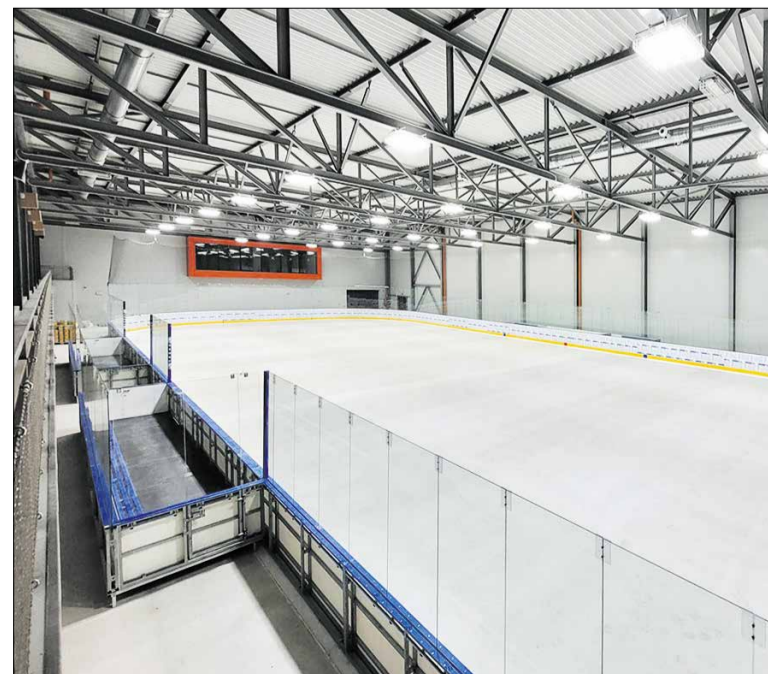
-lp/-otano-

Kontakty a informácie:

034/774 93 43 • 0911 537 230 • info@mscss.sk • www.mscss.sk

Šport aréna finišuje

Stavebné práce na Šport aréne sú vo finále. Prostredníctvom fotoobjektívu vám ponúkame záber hotovej fasády od Pezinskej ulice aj exkluzívny pohľad dovnútra hokejovej haly.

Aréna vstupuje do procesu kolaudácie. Ako sme sa dozvedeli, aktuálne sa kolaudujú dokončené spevnené plochy a inžinierske siete, následne sa bude kolaudovať hlavná stavba.

Dokončenie športovej arény sa predpokladá v decembri tohto roku a slávnostné otvorenie pre verejnosť by malo byť v januári 2025.

-red-

Jeseň s Cvečkom

Jesenné podujatia v Centre voľného času v Malackách sú veľmi obľúbené. V októbri sa na lúke pri mlyne uskutočnila tradičná Šarkaniáda,

najvyššie. Niektorí si však užívali len samotné púšťanie šarkanov. Počasie bolo ako stvorené na túto akciu – slnečné a veterné.

ktorá prilákala naozaj veľké množstvo rodín. Vo vzduchu sa vznášalo viac ako šesťdesiat farebných šarkanov. Rodičia si s deťmi prišli zasúťažiť napríklad v tom, ktorý šarkan vyletí

Podujatie Tekvicové strašidlá má už tiež svoju tradíciu a v Cvečku sa

koná niekoľko rokov. Aj tentoraz prilákalo mnohých. Ozdobené stra-

šidielka si potom účastníci zobrali domov na výzdobu. Do tretice jesen-

ných podujatí usporiadali pracovníčky Cvečka dvojdnové prázdninové tvorenie, ako inak, s jesennou tematikou. Príďte mohli prázdninujúci školáci aj menšie deti s rodičmi.

Text: -nj-, foto: -nj-/-cvc-

november 2024

■ **piatok 8. 11., 16.00–20.00 h**
tvorivé dielne – **Háčkovanie a pletenie**, MCK – Spoločenský dom, Mierové námestie

■ **sobota 9. 11., 14.00–18.00 h**
Deň spoločenských hier – Dosky a karty, MCK – Spoločenský dom, Mierové námestie, vstup voľný

■ **nedeľa 10. 11. o 17.00 h**
Rozprávková nedeľa – **Divadlo PIKI: Rozkrávkva**, MCK – Kultúrny domeček, Hviezdoslavova 3, vstupné 6 €

■ **piatok 15. 11.–30. 11.**
Exteriérová putovná výstava **SNP – 80. výročie od vypuknutia**, O. Z. Post Bellum SK, Námestie u Severínka, vstup voľný

■ **sobota 16. 11. o 19.00 h**
Noc divadiel – **Divadlo na hambálku, Matej Balcar: Pánsky klub**, MCK – Kultúrny

domeček, Hviezdoslavova 3, vstupné 9 €

■ **pondelok 18. 11. o 19.00 h**
Koncert Salome – pásmo piesní Karla Kryla, MCK – Spoločenský dom, Mierové námestie, vstupné 15 €

■ **utorok 19. 11. a streda 20. 11. o 17.00 h**
Koncert pre deti **Paci Pac**, MCK – Kultúrny domeček, Hviezdoslavova 3, vstupné 12 € na www.predpredaj.sk

■ **sobota 23. 11. o 19.00 h**
Koncert **Luzer, Čavalenky Záhorácky rap**, spoluorganizátor Záhorácke kruhy, o. z., MCK – Spoločenský dom, Mierové námestie, vstupné 7 €

■ **nedeľa 24. 11. o 15.00 h**
Benefičný koncert **Vstúpte, n. o.**, organizátor **Vstúpte, n. o.**, MCK – Kultúrny domeček, Hviezdoslavova 3, vstupné – info u organizátora

■ **utorok 26. 11. o 18.00 h**
Katarínsky koncert – DH Záhorienka a Daniela Magálová, MCK – Kultúrny domeček, Hviezdoslavova 3, vstupné 10 €

■ **utorok 26. 11. o 18.00 h**
Klub cestovateľov – **OZ Zenit, Cestovateľský utorok S baťohom na cestách**, beseda na

VSTUP ZADARMO

DEŇ SPOLOČENSKÝCH HIER

DOSKY & KARTY

PRÍDTE SA ZAHRAŤ A ČIESTOVÁŤ SVOJE VEBOMDŤH

9. 11. 14.00 - 18.00

MOŽETE SI PRINIEST VLASTNÉ HRVY

MCK SPOLOČENSKÝ DOM MIEROVÉ NÁM. 10, MALACKY

cestovateľskú tému spojená s premietaním fotografií, MCK – Spoločenský dom, Mierové námestie, vstup voľný

■ **streda 27. 11. o 10.00 h**
Vernisáž **Výstava Betlehe-**

mov, Združenie kresťanských seniorov Malacky, MCK – Knižnica, Záhorácka 1919

■ **štvrtok 28. 11. o 17.00 h**
Vernisáž výstavy **ART CLUB 2002**, 23. vianočná výstava,

záhorácky rap

ČAVALENKY

23. 11. 2024 19.00 h

LUZER

& Osemkij
DJ Grandmajster

vstup 7€

MCK Spoločenský dom Mierové nám. 10, Malacky

MCK – Galéria, Záhorácka 1919, 1. poschodie, vstup voľný

■ **piatok 29. 11. o 19.00 h**
Hektické vlny – Divadlo na hambálku – spoločensko-politický kabaret, ktorý s úsme-

vom a piesňami poukazuje na zloby doby, MCK – Spoločenský dom, Mierové námestie, vstupné 5 €

www.mckmalacky.sk

Zmena programu vyhradená!

Kablo opäť spojilo bývalých zamestnancov

Fabriku navštívil Vladimír Remek, jej exteriér hral vo filme Peacemaker, možným investorom bol Alcatel.

Cyklus Stretnutie s históriou má dlhodobu svoje publikum, ktoré zaujímajú rôzne témy či vybrané obdobia z minulosti nášho mesta a regiónu. Téma Kablo prilákala rekordný počet záujemcov. Do kina ich prišlo 130.

Prezentácia o fabrike Kablo sa mohla uskutočniť vďaka pomoci exkablovákov, ktorí poskytli archívne materiály. Sú to Mária Masrnová, Ján Havlík, Milan Malata, Jozef Matúšek, Anton Sakaláš a Štefan Temer. Aj vďaka nim bolo Stretnutie s históriou na tému Kablo veľmi príjemné, plné spomienok a dobrej nálady. V hlavnej kina sedelo veľa exkablovákov, ktorí živo reagovali najmä na premie-

Stavajú nové Kablo

Začiatkom novembra sa zrodilo v Káblavke investičné oddelenie pre výstavbu Malaciek. Vedúcim výstavby nového Kabla v Malackách je inž. Jozef Peterka a ďalšími pracovníkmi oddelenia sú Milan Klúčik, inž. Ján Stanislav, Jozef Molnár, Dušan Bičan a Emília Kurucová.

Z dobovej tlače

predstavitelia kraja a okresu Bratislava-vidiek."

Časy najväčšej slávy

Prvým spusteným strojom bola vertikálna natieračka (impregnačný stroj) ZUZKA. Svoje meno vďaka dostala podľa sekretárky z bratislavského Kabla. Malacký podnik mal zo začiatku 250 zamestnancov a postupne sa rozširoval. V čase najväčšej slávy sa v ňom pracovalo nepretržite a jeho areál tvorilo 36 objektov. A hoci sa o tom príliš nehovorí ani dnes, časť výrobného programu tvorila tzv. špeciálna výroba, teda výroba pre zbrojársky priemysel. V októbri 1978

Vladimír Remek v Kable Malacky. Foto: archív TASR, V. Andor

Položenie základného kameňa. Foto: archív TASR, Koloman Cích

Slávnostný výkop základov. Foto: archív TASR, Koloman Cích

Les musel ustúpiť. Foto: archív TASR, Koloman Cích

Z nakrúcania filmu Peacemaker. Foto: J. Matúšek

tané fotografie. Našli na nich svojich bývalých kolegov, ba dokonca aj sami seba.

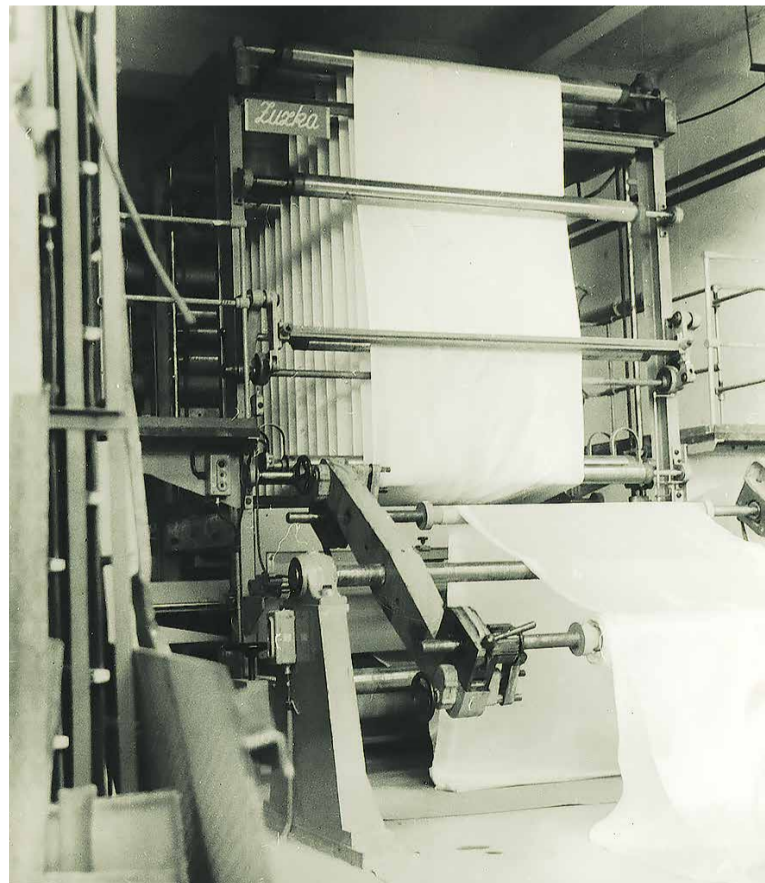
Úplné začiatky

Rozhodnutie o výstavbe padlo v roku 1959, pretože veľký závod Kablo v Bratislave sa už nemal kam rozširovať. Vo finále boli tri lokality: Holíč, Senica a Malacky. Naše mesto zvíťazilo najmä pre blízkosť trate Bratislava-Praha a zavážil aj fakt, že veľa Malačanov pracovalo práve v bratislavskej Káblavke. Fabrika mala vyrábať lisované dosky z tvrdého papiera a tkanín pre elektrotechniku, smaltované drôty, ťahané drôty a izolačné vodiče.

Základný kameň

Kablo vyrástlo v blízkosti dnešnej Továrnskej ulice a musel mu ustúpiť borovicový les. Keď pršalo, stavební robotníci sa brodili blatom.

Keď snežilo, napadaný sneh odhrňali buldozéry. Základný kameň bol položený 25. februára 1964. V archíve Tlačovej agentúry SR sa zachovala fotografia aj popis udalosti. Takto ju citovali Malacké pohľady: „Dnes, v deň 16. výročia Februárového víťazstva, položili základný kameň pre výstavbu nového závodu silnoprúdovej elektrotechniky n. p. Kablo v Malackách. Nový elektrotechnický závod bude vybavený najmodernejším technologickým zariadením z NDR a Talianska. Plánovaný výrobný program pri hromadnej produkcii umožní maximálnu mechanizáciu a automatizáciu. Už v tomto roku sa má na stavbe preinvestovať viac ako 20 miliónov korún, z toho na stavebných prácach osem miliónov. Na slávnostnom položení základného kameňa sa zúčastnil minister, predseda Slovenskej plánovacej komisie Vincent Krahulec, predseda Západoslovenského KNV Ján Janík a ďalší

Impregnačný stroj Zuzka. Foto: archív TASR, Koloman Cích

závod navštívil prvý československý kozmonaut Vladimír Remek.

Koniec, Peacemaker, Alcatel

Spoločný názov Kablo združoval všetkých výrobcov káblov a príslušenstva do jedného koncernu. V Malackách sa vyrábali kartitové, textitové a sklotextitové dosky a smaltované a opriadané vodiče. Podnik fungoval vyše 30 rokov a bol významnou súčasťou štátneho priemyslu.

Koncern Kablo sa rozpadol v roku 1990 a podriadené podniky vrátane toho malackého sa osamostatnili. Stará „kablovka“ vymenila niekoľko názvov a dnes v jej areáli sídlia ďalšie spoločnosti.

Svoju slávu si Kablo krátko zopakovalo ešte v roku 1996, keď jej hlavná budova dostala fasádu vzoru kamufláž. Ako ruská raketová základňa totiž účinkovala vo filme Peacemaker (Mierotvorca) s Nicole Kidman

Spomienky exkablovákov

Milan Malata, bývalý riaditeľ

„Spomienky sú pekné, ale aj starosti bolo dosť. Robili sme obslužné činnosti aj pre susedné prevádzky, napríklad ZTS. Kvôli vojenskej výrobe sme boli prísne kontrolovaní. Niekoľko rokov som bol v Prahe na generálnom riaditeľstve, a keď som sa vrátil, založil som si súkromnú firmu a spolupracoval som s Kablom ako súkromný podnikateľ.“

Eva Studená

„Všetci sme si mysleli, že tam bude robiť až do dôchodku. Boli sme vynikajúci kolektív. Dodnes sa spolu stretávame a spomíname.“

Peter Blažiček

„Do Káblavky som prišiel v lete 1969. Bol som tam iba dva dni, keď pristávali Američania na Mesiaci. Chcel som to pozerať, a tak som sa s malou dušičkou spýtal šéfa, či by som nemohol prísť neskôr do práce. Vďaka nemu som naživo videl prenos z 20. júla 1969.“

a Geom Clooney. Ide o scénu z úvodu filmu, kde sa vlakom presúva tajný vojenský náklad.

Niekedy v 90. rokoch prejavila záujem o podnik francúzska firma Alcatel. „Ak by sa rokovania podarili, možno by sme o Kable nemuseli hovoriť v minulom čase,“ povedal jeden z účastníkov Stretnutia s históriou Pavol Novota.

S využitím informácií z www.malackepohlady.sk napísala L. Pilzová.

Filatelisti jubilujú, o päť rokov sa tešia na stovku

95 rokov je v živote človeka úctyhodný vek. Rovnako to platí aj pri organizáciách, spolkoch či združeníach. Práve 95-ku oslavuje tento rok Klub filateliov 52-32 v Malackách a vďaka tomu patrí medzi 10 najstarších filatelistických klubov na Slovensku. „Klub je vzorom pre celú slovenskú filateliu a dáva jej osobitý rozmer,“ skonštatoval predseda Zväzu slovenských filateliov Pavol Lazar.

Filatelisti prizvali na oslavy svojho jubilea aj verejnosť. Zorganizovali výstavu poštových známok aj zberateľskú burzu, na pošte sa dala získať príležitostná pečiatka. Súčasťou osláv bolo slávnostné stretnutie, na ktorom ocenili svojich členov i podporovateľov. „Je mi ctou byť medzi vami a vyjadrujem vám obdiv. Filatelia je nielen vášňou či koníčkom, ale pre mnohých z vás aj celoživotnou dráhou,“ povedal počas osláv filatelistického jubilea primátor Juraj Říha.

Z histórie

V roku 1929 sa priaznivci poštovej známky rozhodli založiť Club filateliov v Malackách. Prvým predsedom bol Jozef Peťko. Z členských príspevkov kupovali literatúru a tvorili klubovú zbierku známok. Aktívnu činnosť prerušili v roku 1939 a obnovili ju v roku 1944. „Pod vedením profesora gymnázia, františkána, historika františkánskeho úradu i mesta Malaciek Dr. Všeľada Gajdoša, ktorého zvolili za predsedu, vznikol nový výbor obnoveného klubu filateliov. Ich stretnutia počas vojny narušali letecké poplavy. V roku 1945 mal klub 45 členov, medzi nimi bol aj vtedajší riaditeľ františkánskeho gymnázia Dr. Peter Esterle a študenti gymnázia.

ra pod vedením A. Pašteku. Mladí filatelisti sa zapájajú do filatelistickej olympiády, kde získali veľa pekných umiestnení. Čo znamená filatelistická olympiáda? V teoretickej časti žiaci preukazujú svoje vedomosti o známkach a pre praktickú časť musia urobiť zo svojich známok mini výstavný exponát (1–3 listy A4) na určitú tému.

Hallona. Na svetových výstavách v roku 1973 v Poznani a 1978 v Prahe za svoj špecializovaný exponát poľských známok získal veľkú striebornú medailu. Jeho exponát „Poštová história Záhoria v 17. až 19. storočí“ získal pozlátenu medailu na svetovej výstave v Prahe, veľké pozlátene medaily na svetových výstavách v Miláne, Madride, Bruseli, Soule a naposledy v roku 2003 v Bangkoku,“ pripomenul Anton Pašteka.

V súčasnosti na výstavách klub reprezentuje najmä zbierka Jozefa Džubáka venovaná Hradčanom, ocenená zlatou medailou na výstave Bratislavafila 2023, a už spomínaný M. Haba.

Klub bol v roku 2018 súčasťou osláv 100. výročia vzniku Československa, keď sa jeho členovia aktívne zapojili do organizácie výstavy CS – Salón na Bratislavskom hrade.

najviac vážia kúsky z poštovej histórie Malaciek, napríklad pečiatky či známky z určitého konkrétneho obdobia. „Moderní filatelisti zbierajú aj iné doklady poštovej prevádzky, nielen klasické známky či pečiatky.“

Tí najmenší si môžu kúpiť balíčky známok na malackej pošte. Možno aj z nich raz vyrastú filatelistické osobnosti.

Filatelistom blahozeláme k jubileu, všetkým želáme pevné zdravie, rodinnú i pracovnú pohodu, ako aj veľa úspechov v ďalšej zberateľskej činnosti. Tešíme sa na oslavu storočnice!

Text a foto: L. Pilzová

ĎALŠIE AKTIVITY

- 11 príležitostných pečiatok pre malackú poštu
- tri oficiálne korešpondenčné lístky a jedna obálka
- rok 1999: oslavy 70. výročia s účasťou prvého kozmonauta SR Ivana Bellu
- do filatelistickej histórie najviac vstúpila (po Prahe a Brne) tretia holubia pošta v Československu na trase Malacky–Vysoká pri Morave.
- séria MALACKY DNES na poštových lístkoch – šesťdesiat vydaní
- rok 2006: cyklistická pošta Malacky – Bratislava a späť pri príležitosti 800. výročia prvej písomnej zmienky o Malackách
- roky 2008 a 2013: bežecká pošta pri príležitosti jubilejných ročníkov behu Malacká desiatka
- 40. ročník Večerného behu zdravia – Behu vďaka SNP: bežecká pošta
- číslované poštové lístky k propagačnej výstave poštových známok (2013), ďalšie k 5., 10. a 15. ročníku Záhoráckeho výstupu na Vysokú
- rok 2014: poštový lístok k 100. výročiu organizovaného športu v Malackách
- roky 2018 a 2023: mimoriadny poštový lístok k 95. a 100. výročiu skautingu
- rok 2016: lístok s prítlačou k 15. výročiu spolupráce medzi Malackami a Žinimom

Počet členov sa časom znižoval a jeho činnosť bola opäť prerušená,“ informoval súčasný predseda klubu Anton Pašteka, ktorý je na čele malackých filateliov od roku 2003.

Po tretíkrát bola činnosť obnovená v roku 1965 a pokračuje dodnes. Vtedy bol predsedom Pavol Hallon a členmi boli Anna Hallonová, Emil Novotný, Zdeno Zapletal a Štefan Ivanič. V priebehu roka sa prihlásilo ďalších 10 členov. Najvyšší počet členov v novodobej histórii klubu bol 43, aktuálne ich je 25.

Mladí filatelisti

Klub má aj krúžok mladých filateliov, ktorý pracuje pri ZŠ Dr. J. Dé-

Najvýraznejší úspech dosiahol Martin Haba, ktorý v roku 2021 na medzinárodnej výstave Nitrafila dostal striebornú medailu. Vystavoval aj v roku 2022 počas Bratislavských zberateľských dní a o rok neskôr sa zúčastnil na výstave Bratislavafila 2023.

Pavol Hallon

Pavol Hallon je nepochybne najvýraznejšou osobnosťou malackej filatelie. Bol dlhoročným členom vrcholných filatelistických orgánov na Slovensku, členom predsedníctva Ústredného výboru Čs. zväzu filateliov v Prahe, bol členom medzinárodných komisií, zväzovým znalcom

a expertom pre poľské známky. Ako člen hodnotiacej komisie sa zúčastnil na 23 domácich i zahraničných výstavách, napísal vyše 500 odborných a informatívnych článkov.

Výstavy

Klub usporiadal okrem niekoľkých propagačných výstav aj tri súťažné: Záhorie 1975, Záhorie 1980 a Záhorie 2004.

„Členovia klubu si vybudovali pekné zbierky, ktoré predstavili na viacerých oblastných, krajských, regionálnych i celoslovenských výstavách. Postupne získali okolo 180 medailí. Najznámejšie boli zbierky slovenských, poľských a estónskych známok MVD.

Filatelistickí fajšmekri

Mnohí z nás ako deti zbierali známky, väčšinou všetky, ktoré sa nám dostali do rúk. Neskôr sme ich triedili podľa štátov či námetov. Najpopulárnejšie boli zvieratá, vesmír, dopravné prostriedky, šport. „Keď deti vyrastú a získajú viac poznatkov, už sa nevenujú iba obrázkom, ale začínajú si všímať podrobnosti na známkach. Dlhoroční filatelisti sa venujú špeciálne niektorým druhom známok alebo obdobiu, prípadne používaniu známok na listoch, či spájaniu s históriou, napríklad svojho regiónu,“ vysvetľuje A. Pašteka.

Ako sme sa od predsedu klubu dozvedeli, Malačania-filatelisti si

Macejko oslávil 15. narodeniny

Folklorný súbor Macejko oslávil už 15. výročie založenia. Od počiatku je pri ňom jeho umelecká vedúca Andrea Adamovičová.

V sobotu 26. októbra potešili folkloristi všetkých svojich priaznivcov popoludným plným tancov a piesní. Predviedli sa najmenšie detičky, ktoré vedie tanečnica Janka Bučková, 4- a 5-ročné deti, ktorým sa venuje Ingrid Šrámková, a ďalší „súboristi“. Spolu je ich okolo 50. Neoddeliteľnou súčasťou Macejka je hudba bratov Danihelovcov – Michal Danihel hrá na akordeóne, Hubert Danihel

na kontrabase, Michalova dcérka Tarmarka hrá na husliach a jeho druhá dcérka Natálka spieva.

Macejko patrí medzi stálice Prvomájových Malaciek a ďalších mestských kultúrnych podujatí. Jeho členovia reprezentujú Záhorie na domácich i zahraničných festivaloch. Tento rok sa predstavili na Andělských hodoch v našom partnerskom meste Veselí nad Moravou, vystupovali pre seniorov a často chodia čepčiť nevesty.

Andrea Adamovičová prezradila, čo pre ňu folklór a samotný súbor

znamenajú: „Folklor je pre mňa a moju rodinu súčasťou nášho života. Mala som šťastie, že som aj vďaka nemu stretla úžasných ľudí, ktorí sa stali našou folklórnou rodinou. Zdieľame spolu nielen folklórny život, držíme všetci spolu v dobrom i v zlom. Sme jednoduchí priatelia.“ A čo by zažalala svojim „súborákom“? „Folklornému súboru Macejko a všetkým jeho členom želim silu, vytrvalosť, spokojnosť, nadšenie a mnoho ďalších správnych folkloristov.“ K želaniu sa pripájame aj my z redakcie a tanečníkom želáme všetko dobré!

Text a foto: N. Jánošová

Festival duševného zdravia v gymnáziu

Pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia (10. október) sa v mackom štátnom gymnáziu uskutočnil malý Festival duševného zdravia. Študenti so svojimi učiteľmi počas dňa absolvovali rôzne aktivity, vďaka ktorým strávili spoločný čas, odľahčili hlavy od učenia a cítili sa príjemne.

Súčasťou programu bolo napríklad vytváranie triednych mandál z prírodných materiálov, hodiny jogy spolu s nácvikom relaxačných techník, základy otužovania, nácvik techník dýchania, arteterapia, teda vyfarbovanie obrázkov a maľovanie pieskom a trblietkami. Aktivity mali medzi študentmi veľmi dobré ohlasy.

Text: -red-, foto: -nj-/gym-

Falangir má nové predstavenie

Do komu pije kref? pýtame sa spolu s Divadlom Falangir pri ich najnovšom predstavení. Verejná premiéra bude v nedeľu 17. novembra. Bude to drakulovsky tajuplné a mrazivé.

„Náš príbeh začína po tom, čo v osemdesiatich rokoch 20. storočia bili nad obcou Kuchiňa, na úbočí Malých Karpat, na mieste volanom Na varce, objavené zviski dávno zapomenutého hradu z tých dob. No a potom to už išlo jak z kopca....Ide o fajni divadelní kus, kerí pro nás vymyslel Stano Bellan osobne,“ hovoria divadelníci.

Inscenačný tím

Réžia: Pavol Viecha
Scenár: Stano Bellan
Dramaturg: Beina Reifová
Hudba: Rašto Král, Mia Kralová
Scéna a kostýmy: Rozália Habová
Dramatický konzultant: Alfréd Swan
Technická spolupráca: Brani Diviak, Linda Pešková
Produkcia: Denis Farkaš

Osoby a obsadenie

Drakula: Marián Andriščík
Hugo, podnikateľ: Denis Farkaš
Alojz, majiteľ zelovocu: Ferdinand Vrablec
Krčmár Štefan: Bohumil Maďar
Krčmárka Mariška: Petra Bašková, Beina Reifová
Mína, zástupkyňa agentúry: Miriam Siváková
Anna-Mária, učiteľka: Anička Filková
Van Helsing, prenasledovateľ upírov: Matej Tomášek
Polícajt Polda: Samuel Vrlák, Tomáš Kovarovič
Netopír: Tomáš Kovarovič, Samuel Vrlák

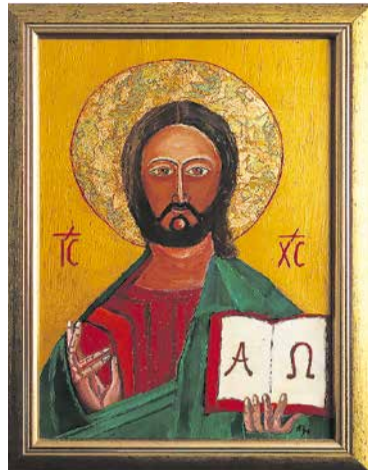
Informácie o termínoch predstavenia nájdete na FB profile Divadlo Falangir.
-red-/Divadlo FALANGIR

Životné variácie Andreja Hlasného

V Galérii MCK na Záhoráckej ulici môžete aktuálne navštíviť výstavu Andreja Hlasného k jeho životnému jubileu 90 rokov. Pán Hlasný je amatérsky výtvarník, ktorý rád a zaujímavo zobrazuje život okolo nás. Umelec bude mať onedlho 90 rokov, k čomu mu srdečne blahoželáme.

Text: -red-, foto: N. Jánošová

Výstava je prístupná do 23. novembra.

ANDREJ HLASNÝ
ŽIVOTNÉ VARIÁCIE
výstava k 90. výročiu autora
potrvá do 23.11. 2024

vstup voľný

Osobnosti kraja

Skrývajú veľké príbehy a často sú verejnosti neznáme

„Bratislavský samosprávny kraj každoročne oceňuje výnimočné osobnosti kraja. Sú to ľudia, ktorí svojou prácou obohatili ľudské poznanie, dosiahli vynikajúce výsledky alebo prispeli k rozvoju kraja, či

reprezentácii doma i v zahraničí. Medzi týmito osobnosťami nie sú len zvučné mená, ale najmä zanietené osobnosti s veľkým srdcom, odhodlaním, ktoré robia dobré veci pre ľudí a kraj, a to často nezištne. Ide o vedcov, umelcov, pedagógov, lekárov, športovcov či ľudí pôsobiach v sociálnej oblasti. Svojou prácou i nápadmi prispievajú k spoločenskému a ekonomickému rozvoju regiónu.“

Juraj Droba, predseda BSK

V minulosti sa laureátmi stali napríklad Milan Lásica, Magdaléna Vášáryová, Hilda Múdra, bratia Hochschornerovci, Gizka Oňová, Eva Rysová či prvá dáma slovenského viniča, šľachtiteľka vín Dorothea Pospíšilová. Určite ste už jedno z jej vynikajúcich vín ochutnali. V našom regióne sú asi najznámejšie Devín, Hron, Rudava či Váh. Pani Pospíšilová posunula slovenské vinárstvo medzi svetovú špičku. Počas svojej kariéry vyšľachtila 24 uznaných odrôd vína.

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Nominujte osobnosti do 31. decembra

www.bratislavskyykraj.sk/ocenenia

Ocenenie BSK získala aj dlhoročná reprezentantka Slovenska v armwrestlingu – pretláčaní rukami – Lucia Debnárová. Patrí medzi našich najúspešnejších neolympijských športovcov. Založila športový klub, ktorý podporuje rozvoj armwrestlingu na Slovensku a vychováva a trénuje talenty.

Za zmienku stojí aj ďalšie meno, ktoré na vás síce nevykukne z obrazoviek, ale je to chodiaca encyklopédia o Rusovciach. Jozef Malinerič je hudobník, historik, bývalý archivár a kronikár tejto bratislavskej mestskej časti. Návštevníkom Rusoviec aktualizuje skreslené historické skutočnosti a vďaka nemu sa dozvedajú mnoho historických zaujímavostí o území tejto mestskej časti.

Aj v uliciach Bratislavy však nájdete veľkú osobnosť, a to najstaršiu aktívnu vlastivednú sprievodkyňu Helenu Navrátilovú. Viac než polstoročie pôsobí ako lektorka, istý čas aj ako metodická vedúca kurzu Sprievodca cestovného ruchu. Jej pútavé komentáre podnecujú zvedavosť domácich obyvateľov, žiakov, študentov a dejepisárov, ako aj novej generácie sprievodcov.

Preto ak máte vo svojom okolí výnimočného človeka, povedzte nám o ňom. Nominácie na Ocenenia BSK za rok 2024 sú už spustené.

Príbeh Martina Košíka spoza veľkej mláky Z Malačana Američan

Martin Košík, rodák z Malaciek, strávil za oceánom už dve dekády. Najprv šiel len na výlet, za zárobkom a zážitkami, no teraz chodí na výlety domov do Malaciek. Košatú rodinu v domovine treba navštíviť, Martin má však za oceánom aj svoju vlastnú rodinu. S manželkou majú troch malých synov a žijú si ten svoj americký sen. Pravda, to čo je americký sen pre nás, nie je americký sen pre tých, ktorí tam žijú. Pre nich to znamená mať slušnú prácu, zdravú rodinu, mať kde bývať a mať na zapltenie účtov. „Ak si niekto myslí, že sem príde a hneď zbohatne, nehrozí,“ prezradil nám v rozhovore Martin.

Aj keď dnes už vieme, že ani za hranicami nás nikto nečaká s otvorenými dverami a vreckami plnými peňazí, pred dvadsiatimi rokmi sme ešte mali ružové okuliare a mnohí ich nesňali dodnes. O to tvrdšie muselo byť vytrizenie. Každý, kto sa zo zahraničia vráti, hovorí jedno: treba „makať“, potom možno niečo získaš. No tvrdá práca neznamená, že na západe zbohatneš. Stačí, aby si narazil na nesprávnych ľudí, a tvoj osud môže byť smutný, ba až tragický.

Téma: Volby prezidenta

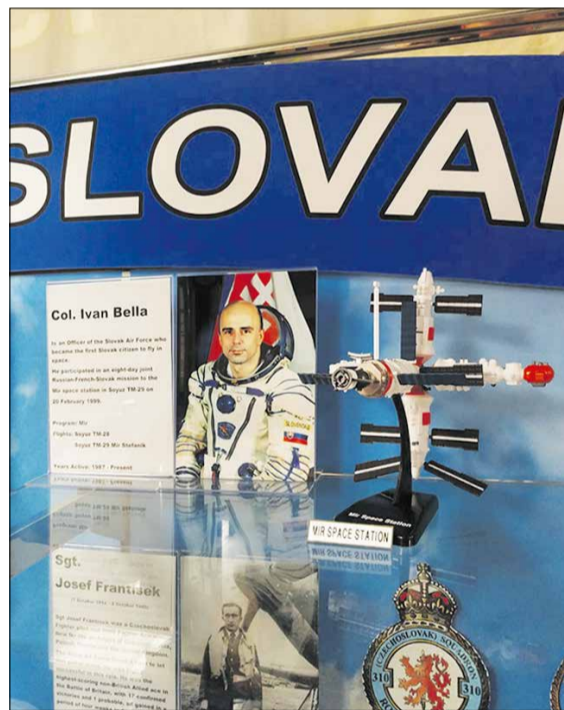
Spojené štáty americké sú vysnívanou domovinou pre milióny ľudí už viac ako dve storočia a platí to aj dnes. Denne sa snažia do krajiny dostať stovky, ba tisíce ľudí a množstvo imigrantov na hraniciach ovplyvňuje aj vnútornú politiku. Práve postoj k imigrácii a riešeniu týchto otázok mení a ohýba politiku v krajine. Nakoniec to môžu byť práve súčasní migranti, ktorí rozhodnú o tom, kto bude na ďalšie štyri roky najvplyvnejším človekom na svete. Ale aj keď sa zvonka zdá, že Amerika je rozdeľená a že ľudia z jednotlivých táborov sa navzájom nenávidia, každodenná skutočnosť je trochu iná. Lebo Američania nežijú na barikádach, a keď si večer po práci sadnú na pivo, politická príslušnosť ide bokom. „Politici prídu, potom odídu a všetci za sebou nechajú bordel, nezáleží, odkiaľ prišli,“ opisuje Martin postoj väčšiny pracujúcich ľudí, s ktorými sa za 20 rokov stretol. To ale neznamená, že im takýto postoj vydrží aj v čase volieb. Postoj ľudí ku svojej krajine najviac ovplyvňuje vzdelanie a cestovanie. Chyby, ktoré Amerika má, najlepšie vidia vzdelanejší a tí, čo boli „vonku,“ teda za hranicami USA. To sa pritom nestáva často, štáty sú také veľké, že veľká časť obyvateľov krajinu za svoj život neopustí. „Ten, čo nevyliezol ani zo svojho okresu, si myslí, že Amerika je tá najlepšia a na prístahovalcov pozerá zvrchu.“

V niečom sa americká povaha podobá na tú našu a v niečom nie. Američania sú vo všeobecnosti priateľskí, milujú tzv. small talks (krátke rozhovory s úplnými cudzincami), no cudzinca si k sebe reálne nepustia, až kým im nedokáže, že za to stojí, a to sa medzi bežnými ľuďmi udeje jedine prácou a umom. Pravda, Amerika je obrovská a správanie ľudí v uliciach New Yorku je odlišné od ľudí žijúcich v radovej zástavbe na predmestí Chicaga zvanom North Aurora, kde žije aj Martin. Tam je to ešte stále tá Amerika, akú poznáme zo starších filmov, kde susedia tvoria komunitu a pomáhajú si navzájom. „Keď sa nastahuješ, susedia prídu, predstavia sa, donesú koláč, dajú kávu, pokecajú... So susedmi máme kódy od garáží – keď niečo potrebuješ a nie som doma?

Skoč do garáže, tam mám náradie. Alebo keď ti v dome praskla voda, choď, prosím ťa, a vypni ju.“ Suseda si vraj človek nevyberá, ale snažiť sa byť dobrým susedom, o to by sme

Erin a Martin s rodinou na svojej „slovenskej“ svadbe v kaplnke v osade Húšky.

Zábery z výstavy histórie česko-slovenského letectva v múzeu v Illinois v USA.

sa mohli snažiť mnohí. Pokojne aj po vzore Američanov.

Pomocné ruky

Zariadiť si v Štátoch dobrý život je síce ťažké a čoraz ťažšie, ale stále sa to dá. Bez pomoci rodákov to však zo začiatku nejde. Aj pre jazykovú bariéru, aj pre bariéru turistu, cudzinca. Aj medzi rodákmi sa však nájdu takí, ktorí nováčika radi zneužívajú, oberú o peniaze, či zvedú na zlé chodníčky. Martin má takých príbehov plný kredenc. Hovorí, že prvých päť rokov v USA je najťažších a boli najťažšie aj preňho. „Prvé roky som ani nevedel, kolká bije. Myšlienky, že odídem, som mal stále, ale zakaždým, keď to na mňa prišlo, podržali ma kamaráti. Povedali skrátka – vydrž, bude lepšie.“ Hovorí sa tomu up's and down's – teda niekedy si hore,

niekedy celkom dolu. Aj on pár tých „dolu“ zažil. V Amerike ako prístahovalec nemáte žiadny „matrac“ sociálneho systému, ktorý vám pomôže, keď pridete o prácu, alebo keď vás niekto oklame, či oberie o peniaze. Máte smolu a je len na vás, či utečiete domov, alebo to skúsíte ešte raz. Postupom času Martin našiel ľudí, na ktorých sa mohol spoľahnúť a ktorí mu pomohli. Sám vraví, že nebyť viery, nikdy by nástrahami a skúškami života v cudzine neprešiel. A vlastne, nebyť viery, nenašiel by si ani svoju polovičku. Skrátka, život by mohol

Martin Košík doma v North Aurore v štáte Illinois s vlajkou Malaciek

valcov, ktorí do Ameriky smerovali v minulosti, si vytvárali spoločenstvá, stavali kostoly, vydávali noviny a doma hovorili po slovensky. Postupom času a postupom generácií sa zo slovenských koreňov stávajú už len vzdialené spomienky, jazyk utícha, tradície miznú. O to cennejšie je, keď do tejto blednúcej slovenskej stopy v Amerike príde čerstvá krv s úctou nielen ku krojom a dávnemu jánošíkovskému odkazu, ale aj k modernejšej, nedávnej histórii. A presne to sa stalo v Martinovom prípade.

Martin má dve práce. Jednu, ktorá ho živí, druhú, v ktorej o peniaze

ny si to určite zaslúžila. Nadšenie k starým strojom a histórii prerástlo až do chuti stať sa pilotom. „Som pilot v zácviku... Tie staré stroje sú fantastické. Keď v nich letíte, cítite každý výbuch vo valci, celé sa to otriasa. Máte pohľad z toho stroja, viete, aké to asi bolo v minulosti. Narobíte sa, aby to lietadlo zostalo vo vzduchu, pohľad na svet zvrchu je však veľká odmena. Skrátka veľká romantika.“

Česko-slovenská expozícia

Keď sa veteránov spýtal, či môže spraviť v múzeu výstavu s tematikou česko-slovenského letectva, odpoveď bola rýchla, strohá a jasná. Presne taká, akú by ste čakali od vojaka. A tak sa začal zber artefaktov, príbehov a dát. Výstava je stála. Nie je veľká, je založená na drobnostiach, no ako inak by to v prípade drobného národa či národov vo veľkej Amerike vôbec mohlo byť? „Sú tam modely prakticky od začiatku – od roku 1918 až po súčasnosť,“ vysvetľuje Martin. „Keď prídu Česi a Slováci, sú veľmi príjemne prekvapení, že niekde tak ďaleko od domoviny nájdu kúsok domova, no najlepšie je, keď prídu Američania. Naposledy prišli tri autobusy a všetci sa čudovali, že v múzeu na kraji mesta, kde je všetko len americké, je odrazu niečo takéto. Je to taký vystrčený palec, ale v dobrom.“

Skrátka život

Amerika nie je dokonalá, život tam je ťažký, človek sa narobí možno ešte viac ako tu. Všetko je tam drahšie, a potom príde účet od poisťovne za bežnú operáciu pruhu a z tej sumy v desaťtisícoch sa vám môže len hlava točiť, a to aj keď si platíte poisťovné. No aj s tým sa dá niečo robiť. Akoby aj účet za lekára bol obchod a priestor na rokovanie či licitáciu. Je potom na vás, akú sumu si u poisťovne nakoniec „vyjednáte“. Martin vraví, že kapitalizmus i systém ako taký je v Amerike zdravší ako u nás, no má svoje slabiny, veci, ktoré by mohli byť lepšie. Nepochybne i zdravotníctvo, istotne aj sociálny systém. Aj v tomto ohľade majú veci, ktoré sú ďalej ako u nás.

Martinova manželka Erin učí deti s autizmom vo veku približne 15 až 18 rokov. Každé z detí je iné, každé z detí, či skôr dospievajúcich, má inú, i keď obvykle ťažkú mieru postihnutia a každé potrebuje špeciálny prístup. Ich cieľom však nie je deti separovať, snažia sa čo najlepšie ich začleniť do spoločnosti, pripraviť ich na život tak, aby boli šťastné a aby svetu niečo priniesli. Majú svoje školské programy, chodia po výletoch, žijú dennodenný život. Štát rodiny s autistickými deťmi a ich špeciálne vzdelávanie značne podporuje, a to aj pomocou príspevkov. Skrátka robia systémovo to, čo u nás funguje slabšie a obvykle to závisí najmä od veľkej snahy jednotlivcov, občianskych združení, či rodičov.

No a ako sa doma zhovárajú? Po anglicky. Martinova polovička má nemecko-český pôvod a za slobodna sa volala Rohlik – Rohlíková. „Košík s Rohlíkom sa priťahujú,“ vraví so smiechom Martin, no reč predkov už Erin dobre neovláda. Martin sa však snaží hovoriť so synmi aspoň trochu po slovensky. Pre nich je to ale veľmi izolované, všade inde je iba angličtina. „Ale vedia, že keď rátam po slovensky do troch, tak je už veľmi zle,“ dodáva.

Text: Ján Hargaš, foto: archív M.K.

NOVEMBROVÍ JUBILANTI

75 rokov

Emília Baňovičová
Emil Benkovič
Stanislav Cisár
Ján Červen
Ján Demko
František Ftáčnik
Janka Janečková
Andrej Lazar
Karol Lipka
Peter Makyta
Mária Maňúchová
Štefan Mládek
Mária Ondrejčovičová
Marcela Petříková
Zdenka Petrvalská
Eva Reková
Miloslav Šegeda

80 rokov

Jozef Šimko
Katarína Vanišová
Pavol Walter
Anna Žilavá
Janka Žilavá
Emília Daminová
Alojz Fiala
Elena Gembešová
Emília Hodeková
Pavel Jursa
Eva Kolláriková
Helena Liedlová
Mária Menkeová
Anna Stachová
Veronika Trnková
Anna Voltmarová

85 rokov

Viera Hodeková
Amália Kúhtreiberová

90 rokov

Andrej Hlasný
Cecília Kúrová
Ladislav Maláček

91 rokov

Ján Sloboda

92 rokov

Anna Bencová

96 rokov

Alžbeta Hurbanová

Srdečne
blahoželáme!

OPUSTILI NÁS

Jozef Gula (†70), Kuchyňa
Roman Navrátil (†47), Malacky
Mária Spálová, r. Mošková (†69),
Marianka
Radovan Chmelík (†51), Rohožník
Anna Jančiová, r. Červenková
(†80), Sekule
Jozefína Koširerová, r. Horecká
(†86), Stupava
Peter Štermenský (†55), Sekule

SPOMIENKY

Aj keď si odišiel a nie si
medzi nami,
v srdci zostaneš stále s nami.

Náš milovaný brat,
otec, dedo a dobrý
kamarát **Ján Chmela**
by sa 7. novembra dožil 70
rokov. Kto ho poznal,
spomenie si, kto ho mal rád,
nezabudne. S láskou
spomína celá rodina. Česť
jeho pamiatke.

Ťažko sa nám s Tebou lúčilo,
ťažko je bez Teba byť.
Láska však smrťou nekončí,
v našich srdciach budeš stále žiť.

28. októbra uplynulo 6 rokov, čo nás vo veku 70 rokov navždy opustil náš milovaný manžel, otec, dedo a brat **František Baláz**

z Malaciek. S láskou a úctou spomínajú manželka, dcéra a synovia s rodinami. Spomínajte s nami.

OBČIANSKA INZERCIA

• Predám tohtoročné lúskané **vlašské orechy**, cena **7,90 €/kg + 5 € dovoz**. Doveziem priamo k vám domov. Orechy si môžete pred prevzatím pozrieť a ochutnať. Minimálne množstvo 10 kg, pri väčšom množstve zľava. Telefón/SMS: **0940 539 565**.

malacký hlas
č. 20 vyjde 20. novembra

Právna pomoc pre seniorov

21. november	9.00–12.00 h
5. december	

Právna poradňa poskytuje bezplatnú pomoc seniorom s trvalým bydliskom v Malackách. Na konzultáciu s právnikom JUDr. Františkom Kurnotom sa netreba objednávať, stačí prísť na Mestský úrad v Malackách (2. poschodie, číslo dverí 225). Prineste si so sebou občiansky preukaz (na overenie bydliska). Poradenstvo je diskrétné a anonymné.

Seniori sa môžu na poradňu obrátiť v týchto oblastiach:

- **exekúcie,**
- **rodinné vzťahy** (rozvod, rozdelenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov),

- **dedičské konanie,**
- **zmluvné vzťahy** (uzavretie kúpnej zmluvy, darovacej zmluvy, nájmovej zmluvy),
- **majetkové záležitosti** (vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, predaj/kúpa nehnuteľností, vlastníctvo nehnuteľností nezapísaných na liste vlastníctva, výpovede z nájmu),
- **spotrebiteľské problémy** (reklamácie tovaru/služieb),
- **právna ochrana** (usmernenia v súdnych sporoch a v konaniach pred štátnymi orgánmi).

Poradenstvo neposkytujeme v trestných veciach a nezastupujeme ani v konaniach na súdoch.

-red-

mesiac kultúry malacky
DIVADLO NA HAMBÁLKU
SLOVENSKÁ PREMIÉRA
UVÁDZAJÚ
DIVADELNÚ HRU

RÉŽIA: VLADO ZETEK
MATĚJ BALČAR
PÁNSKY KLUB

16. november 2024 o 19.00 h
Malacky, Kultúrni domeček (kino)

Vstupné: 9 €

**Háčkovanie
Pletenie**

Chceš si uháčkovať čiapku či upliesť mame darček na Vianoce?
Či už si úplný začiatok alebo skúsený opletač, príd'si s nami
posediť pri čaji!

8.11.2024
16.00 - 20.00

MCK
spoločenský dom
Mierové nám. 10
Malacky

5€ za materiál

O₂

Tomáš Kinik
inžinier O₂ sietí

**Vymakaná O₂ sieť
aj v okrese Malacky**

Zľava Emily Kožuchová, Pavlína Písečná, Peter Poláček, Róbert Žáček, Norbert Zeman, Sára Klímová, Tomáš Danihel a Richard Dorocák

Zo stolného tenisu

Naše stolné tenistky majú na svojom konte ďalšie dve výhry. Z východu si priviezli plný počet bodov po víťazstvách nad Valalikmi a Belou nad Cirochou. V sobotu 16. novembra ich čaká dvojbábovka vonku, proti Ružomberku a Trenčínu.

STO Valaliky – MSK Malacky 1:6

Body: štvorhra P. Rajtková – A. Biskupičová 0/1, A. Biskupičová, N. Kosová, P. Rajtková po 2

ŠK Orion Belá nad Cirochou – MSK Malacky 2:6

Body: štvorhra A. Biskupičová – P. Rajtková 1/0, A. Biskupičová 3/0, P. Rajtková 1/1 N. Kosová 1/1

Mladšie žiactvo a dorast absolvovali 2. Bodovací turnaj mládeže BA/TT. Medzi 141 hráčmi bolo aj osem našich. Ďakujeme im za vzornú reprezentáciu a rodičom za podporu.

mladšie žiačky

Emily Kožuchová, Sára Klímová
9.–16. miesto

mladší žiaci

Norbert Zeman, Róbert Žáček
9.–16. miesto

dorastenky

Pavlína Písečná 7.–8. miesto

dorastenci

Tomáš Danihel, Richard Dorocák
17.–32. miesto

Peter Poláček 35.–52. miesto

Výsledky všetkých našich stolnotenisových tímov nájdete na facebookovom profile MSK Malacky.

Text a foto: MSK Malacky

VÝSLEDKOVÝ SERVIS

Futbal

FC Žolík – RSC HANSIK ACADEMY B. Bystrica 0:2 (0:1)

OK Častkovce – FC Žolík 0:5 (0:2)

Góly: 11. Thiago Ronei Jantsch, 39. a 53. Marcel Plavnik, 75. Martin Ambra, 86. Jozef Hermann

FC Žolík je priebežne na 3. mieste tabuľky III. ligy Západ. V najbližšom kole (sobota 9. novembra) majú naši hráči voľno, o týždeň neskôr (sobota 16. novembra) hrajú v Lehotě pod Vtáčnikom. Potom nasleduje zimná prestávka.

-red-

Extraliga v hádzanej: úspešná premiéra 16-ročného Gabriela Töröka

Naše hádzanárske áčko má za sebou ďalšie dva zápasy mužskej extraligy. Po vynikajúcej otočke vyhrali nad Topoľčanmi a v oklieštenej zostave prehrali s Košicami. Na východe absolvoval svoju premiéru v drese Záhorákov 16-ročný talent Gabriel Török. Napriek prehre to bola preňho vydarená premiéra, strelil totiž 7 gólov.

Domáci zápas proti Topoľčanom (25. októbra) bol veľmi vyrovnaný. O kúsok lepšie sa darilo hosťom, ktorí vyhrali prvý polčas o 3 góly. Záhoráci však zabrali a vďaka výborným streleckým výkonom L. Ristića a L. Spasića otočili skóre. Diváci v Maline videli dramatickú koncovku, keď poslednou strelou v zápase rozhodol práve Lazar Spasić o našom tesnom víťazstve.

HC Záhoráci – HK AGRO Topoľčany 30:29 (13:16)

Zostava a góly HC Záhoráci: M. Velebný, P. Samardžija, J. Rybár – M. Dijamatović 4, L. Ristić 8, R. Valachovič 1, R. Baláž, M. Vasović, J. Jánoš 1, M. Tóth 1, S. Kovács 4, L. Konečný 1, L. Spasić 8/3, M. Stachovič 2/2, M. Prevaj, J. Krajčír

Záhoráci odcestovali 2. novembra do Košíc v oklieštenej zostave. Chýbala im päťica hráčov (M. Velebný, D. Grich, I. Žunić, S. Kovács a M. Stachovič), a hoci bojovali, prehrali o 4 góly.

HK Košice – HC Záhoráci 38:34 (20:16)

Zostava a góly HC Záhoráci: J. Rybár, P. Samardžija – M. Dijamatović 1, L. Ristić, R. Valachovič 3, M. Vasović 5/3, J. Jánoš 2, M. Tóth 2, L. Konečný, L. Spasić 6, M. Prevaj 8, G. Török 7, J. Krajčír

Bojan Ćirić, tréner HC Záhoráci: „Pred zápasom nás postihla séria problémov. Na ihrisku nám chýbali Kovács, Žunić, Grich a Velebný a už v prvom polčase sa k nim pre zranenia

Gabriel Török

pridali Ristić a Konečný. Hrali sme teda v citelne oslabenej zostave. Aj keď prehra nikdy nie je dôvodom na spokojnosť, musím povedať, že sme dosiahli maximum, čo bolo v našich silách. Som nesmierne hrdý na každého hráča. Dvakrát sme sa dokázali vrátiť do zápasu, ukázali sme pevný charakter, a ako som už neraz zdôraznil, tento tím sa neustále zlepšuje. Pripravili sme sa na zápas dôkladne, myslím, že sme súperovi takticky zaskočili, ale nakoniec bol lepší tím zasluženým víťazom. Chceme podakovať rozhodcom za férový priebeh a domácim srdečne za blahoželanie k víťazstvu.“

Gabriel Török, krídlo HC Záhoráci po premiérovom zápase v Niké Handball extralige: „Po zápase ma zaplavila vlna úžasných pocitov. Cítim sa šťastne nielen vďaka svojmu výkonu, ale aj pre to, ako celý tím bojoval s plným nasadením. Bohužiaľ, počas zápasu sa zranili Lazar Ristić a Lukáš Konečný, čo im znemožnilo pokračovať v hre. Je mi ľúto aj absencie ďalších hráčov, ktorí pre zranenia nemohli nastúpiť. Hoci sme utrpeli prehru, verím, že sme odvedli dobrú prácu. Prekvapilo ma, koľko priestoru som dostal na ihrisku. Očakával som, že si zahrám len okolo desať minút, no nakoniec to bolo podstatne viac. Dôkladne som skúmal videozáznamy zo zápasov Košíc, aby som porozumel technike ich brankára, a myslím si, že som sa na to pripravil dobre.“

Záhoráci sú aktuálne na 6. mieste tabuľky. Najbližší zápas ich čaká doma v sobotu 16. novembra, keď privítajú Považskú Bystricu.

Text: V. Miček/M. Binčík, foto: archív L. Obžerovej

Archívna fotografia zo zápasu HC Záhoráci – HK Košice (31. 8. 2024)

Boxeri v medzinárodnom ringu

Adam Taro v modrom

Alpha Boxing Club mal niekoľkonásobné zastúpenie v medzinárodnom ringu: jeho boxeri sa zúčastnili na majstrovstvách sveta starších dorastencov v Budve (Čierna Hora), ďalší bojovali v rámci Medzinárodnej ligy boxu (MBL) v Holíči.

Na MS mal Adam Taro (75 kg) premiéru na vrcholnom podujatí. Žiaľ, dostal za súpera majstra sveta i Európy a skončil v 2. kole svojho prvého zápasu. Rastislav Hanisko (71 kg) predviedol síce výborný a bojovný výkon, avšak na víťazstvo to nestačilo. Medzi 16 najlepších postúpil jeho súper.

Na MBL prešli Viktória Voltmarová a Hanka Hružová krstom v ringu, a hoci svoje zápasy prehrali s výborne technicky pripravenými boxerkami z Nitry, s ich výkonmi sme veľmi spokojní. Dmytro Klindukhov po výbornom 1. kole napokon podľahol súperovi z Nových Zámok. O veľké prekvapenie sa postaral Mário Galba, ktorý na body porazil nadaného reprezentanta SR. Nešlo vôbec o jednoznačnú zá-

Rastó Hanisko

ležitosť a Mário si fyzicky siahol veľmi hlboko. Max Trajlínek si zabojoval iba exhibične.

Text a foto: ABC Malacky

Plavci z Malaciek v Maďarsku

Počas víkendov 25. - 27. októbra sa plavci z Klubu vodných športov Oceán Malacky vydali do maďarského mesta Šopron, kde sa konal už 43. ročník mimoriadne nabitých plaveckých pretekov pod názvom Dr. Csik Ferenc Memorial Trophy. Zúčastnilo sa na ňom vyše 600 plavcov z takmer 70 plaveckých klubov zo siedmich krajín.

„V Šoproni sme boli prvýkrát presne pred rokom a všetko sme si tam ihneď obľúbili - nádherný plavecký komplex s 50-metrovým bazénom, 25-metrovým bazénom, výukovým 15-metrovým bazénom, vírivku, obrovskú tribúnu, výborný prístup organizátorov a pekné mesto. S radosťou sme sa tam vrátili aj na jar a teraz opäť,“ prezradil

hlavný tréner Ondrej Žember.

Účasť na pretekoch prvýkrát organizovali Malačania spoločne s OCEÁN Bratislava. S takmer päťdesiatkou plavcov zaplnili celý autobus. „Cieľom bolo, aby si deti užili pekný víkend, priniesli si nové zážitky, pričuchli trochu k samostatnosti a najmä si užili čo najviac zábavy a smiechu. Časy sme sa rozhodli nijako zvlášť neriešiť. Napriek tomu nám padali osobné maximá jedno za druhým a dokonca sa mená našich plavcov či už z Bratislavy, alebo z Malaciek veľmi často objavovali vo finále jednotlivých disciplín. Keď deti plávajú uvoľnene, tak to ide,“ uzatvára s úsmevom O. Žember.

Želáme veľa šťastia na ďalších podujatiach.

Text: -red/kvš-,
foto: KVŠ OCEAN

Štúrka vo vybíjanej ovládla okresné kolo

V tomto školskom roku sa konalo okresné kolo školskej súťaže vo vybíjanej rekordne skoro. V ZŠ Dr. J. Déreera a v športovej hale Malina sa odohrali základné skupiny 12 družstiev z malackého okresu. Víťazi skupín bojovali vo finálovej skupine o víťazstvo v turnaji a postup na majstrovstvá Bratislavského kraja.

Obhajkyňami minuloročného titulu majsteriek Slovenska je ZŠ Štúrova. Z majstrovského tímu ich v tejto sezóne zostali štyri. Tie však spolu s novými spoluhráčkami preleteli

turnajom bez zaváhania. V základnej skupine porazili ZŠ Sološnica 19:5 a ZŠ Zohor 20:3. Vo finálovej skupine si poradili so ZŠ Záhorácka 17:6, ZŠ Veľké Leváre 20:5 a so ZŠ Dr. J. Dére-

ra 20:7. Po piatich zápasoch v turnaji bez prehry sa tešili z víťazstva v okresnom kole a z postupu do krajského kola. Na 2. mieste skončila ZŠ Dr. J. Déreera, tretie patrí dievčatám zo ZŠ Záhorácka.

ZŠ Štúrova reprezentovali: Tímea Čikošová (8. A), Olívia Ondrušová (8. B), Michaela Košecká, Viktória Kudličková, Nina Jankovičová, Ria Filková (7. A), Elizabet Pšenícová, Eva Németová (7. B), Marcela Roobová (6. A), Tímea Emrichová, Viktória Slámová (6. B) a Eliška Kurová (5. A). V krajskom kole, ktoré sa bude hrať na jar, im držíme palce!

Text a foto: ZŠ Štúrova

Šampiónky v novom športe – Andrea a Lola

V Malackách máme šampiónky v novom športe Dog Puller, Andreu Mrázovú a jej sučku Lolou. V nedávnych najväčších pretekoch krajín Vyšehradskej štvorky (Slovensko, Česko, Poľsko, Maďarsko), ktoré sa doteraz konali na Slovensku, získali dve druhé miesta.

Najskôr pár základných informácií o tom, čo je Dog Puller: ide o nový kynologický šport založený na cvičení s tréningovou pomôckou – špeciálnym kruhom, ktorý sa nazýva Puller. V disciplíne Jumping pes skáče a chytá Puller vo vzduchu. Hneď potom ho položí na zem a znovu skáče za ďalším Pullerom. Disciplína Running je o tom, že pes uteká za hodeným Pullerom, chytá ho v behu bez zastavenia a vracia sa s ním k psovo-

dovi. Za stanovený limit 90 sekúnd musí chytiť a vrátiť čo najviac Pullerov.

14-ročná Malačianka Andrea Mrázová sa so svojou 3-ročnou sučkou toy pudla Lolou postavila na štart dvoch disciplín, Running a Pullgility, čo je kombinácia už známej disciplíny agility (prekonávanie prekážok) a Pullera. V oboch disciplínach a v silnej konkurencii získali vynikajúce druhé miesta.

Andrea je okrem toho aj talentovanou atlétkou a je členkou klubu AC Malacky. Želáme jej veľa úspechov a radosť s atletikou aj s Lolou.

Text: L. Pilzová,
foto: archív A. Mrázovej

Medzinárodná liga boxu

Franco Kovár v červenom

Holíč hostil 12. kolo Medzinárodnej ligy boxu. Medzi 231 boxerami zo 49 klubov boli aj dvaja mladší dorastenci BC RTJ Malacky, Franco Kovár (do 66 kg) a Niko Sivák (do 80 kg).

Franco prehral duel s Maximom Klebanom z Nitry, hoci verdikt rozhodcov 1:2 na body bol diskutabilný. Niko bojoval s Alexandrom Zoltánom Pšenákom (BC Samson), s ktorým sa poznajú z tohtoročných majstrovstiev SR mladšieho dorastu. V závere 1. kola Niko súperu tvrdo zasiahol tak, že ho rozhodca musel odpočítať. V 2. kole prišlo počítanie už na začiatku. Zápas ukončil rozhodca verdiktom R.S.C.

Text a foto: BC RTJ Malacky

Niko Sivák v modrom